

ข่าวประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๑๑๔ สุขุมวิท ๒๓ แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐ โทรศัพท์ ๐-๒๖๔๙-๕๐๐๐
ภายใน ๑-๕๖๖๖ โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๒๖๔๕-๐๓๑๑

ข่าวจากหนังสือพิมพ์มติชน ฉบับประจำวันที ๗ เดือนมีนาคม พ.ศ.๒๕๕๕ หน้า ๑๓ มุลค่าข่าว ๙๔๘,๓๗๕.-

ศูนย์สารสนเทศและการประชาสัมพันธ์ ได้จัดระบบข่าวสื่อสิ่งพิมพ์ สนใจดูได้ที่ <http://news.swu.ac.th/newsclips/>

ชานันท์

ยอดหงษ์

‘วิปริตผิดเพศ’ และ ‘ตำรวจศีลธรรม’

รู้ ่อนเข้ากันในโลกออนไลน์ เมื่อการรวมตัวกันของผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBT = Lesbian Gay Bisexual Transgender/Transmen/Transwomen) ในงานคาร์นิวัล เมืองนีซ ประเทศฝรั่งเศส ถูกอธิบายด้วยคำว่า “งานวิปริตผิดเพศ” บนหน้าสื่อสิ่งพิมพ์ยักษ์ใหญ่ของเมืองไทย ทำเอาการ “แซ่บเวอร์” จุก และหยุดไม่ได้ที่จะวิพากษ์วิจารณ์ โดยต่อมาเพจ **โรงน้ำชา TEA group** องค์กรไม่แสวงผลกำไร (NGO) ได้โพสต์จดหมายเปิดผนึกเรียกร้องหนังสือพิมพ์ฉบับดังกล่าว คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สมาคมนักข่าวและนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ เรียกร้องให้

ปรับปรุง การพาดหัวข่าวอันเป็นการตีตราและลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศและก่อความเข้าใจผิดแตกแยก ไม่สร้างสรรคสังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข โดยระบุตอนหนึ่งว่า

วิปริตผิดเพศ เป็นคำที่ตีตราและสร้างอคติถึงความเกลียดกลัวและเกลียดชังในผู้มีความหลากหลายทางเพศ และเบียดขับให้สังคมมองเห็นว่า ผิดปกติ แยกต่าง รังเกียจกลัว ไปจนถึงอาจมีอาการ Homophobia ซึ่งเป็นกลุ่มอาการทางจิตที่ทำให้หวาดกลัวบุคคลรักเพศเดียวกันโดยไม่มีเหตุผล หรือ Transphobia ซึ่งเป็นกลุ่มอาการทางจิตที่ทำให้เกิดภาวะหวาดกลัวบุคคลข้ามเพศโดยไม่มีเหตุผล

ความทรงจำ ล่องไปฟังความคิดเห็น “ชานันท์ ยอดหงษ์”

นักวิชาการรุ่นใหม่ เจ้าของผลงานหนังสือ “นายใน” ที่รู้จักกันในหมู่นักวิชาการว่าเป็นผู้ที่มีความสนใจและเชี่ยวชาญในประเด็นทางเพศสูงมาก โดยศึกษาและติดตามประเด็นทางเพศเสมอมา

●ความเห็นต่อคำว่า “งานวิปริตผิดเพศ” บนหน้าสื่อ

ตอนแรกตกใจ เพราะคิดว่า คำว่า “วิปริตทางเพศ” มันไม่ได้ใช้มาตั้งนานแล้ว มันไม่เป็นที่ยอมรับอีกต่อไปแล้ว ยังมีให้เห็นอีกหรือ องค์การต่างๆ ทางการศึกษา ทั้งในและต่างประเทศ ก็ออกมาบอกแล้วว่า คำนี้เลิกใช้ไปแล้ว

คำว่า “วิปริตผิดเพศ” ในประวัติศาสตร์มีสำนึกแบบนั้นมานานแล้ว แต่ปัจจุบันคำนี้มันเป็นสำนึกในเรื่องจิตวิทยาหรือจิตวิทยา ตั้งแต่ศตวรรษที่ 19 เป็นต้นมา ซึ่งมีการตีตราว่าเรื่องนี้เป็นโรค เป็นความเจ็บป่วย แต่โดยตัวคำของมันแท้จริงแล้วแปลว่า “อาเพศ” หรือสิ่งที่ผิดไปจากธรรมชาติ เป็นคำในทางลบ

เช่น ในพระคัมภีร์ของคริสต์ศาสนา เรื่องเมืองโสโดม ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องรักร่วมเพศ จนโดนพระเจ้าทำลายเมืองในภายหลัง โดยหลักมันไม่ได้บอกว่า เมืองนี้พินาศเพราะว่ารวมเพศเดียวกัน แต่เป็นเพราะด้วยความไม่มีเมตตาต่อผู้มาเยือนถิ่นนั้น แต่นั่นก็ทำให้ต่อมาคำว่า “โสโดม” ถูกเรียกว่า “โซโดมิ” (Sodomy) ซึ่งหมายถึงการรักร่วมเพศ หรือการร่วมเพศทางทวารหนัก จนมีกฎหมาย Sodomylaw รักเพศเดียวกันแล้วจะถูกระงับชีวิตขึ้นมา

ในสยามเองก็มีความเชื่อเรื่องการร่วมเพศที่ผิดธรรมชาติ ในสมัยรัชกาลที่ 3 มีการดำรัสว่ารักเพศเดียวกันเป็น “พิษพันธุ” ลูกอิชยาเดนเถิก เป็นคนอุบาทว์บ้านเมือง” มีการโจมตี แต่มันไม่ใช่กฎหมายเป็นแค่คำประณาม สำนึกมันคือเพื่อให้เกิดการผลิตซ้ำ

ส่วนที่เป็นกฎหมายก็มีเหมือนกันในสมัยรัชกาลที่ 5 ระบุ

ว่าการร่วมเพศกับเพศเดียวกันเป็นสิ่งที่ผิดและต้องถูกประหารชีวิต ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากอังกฤษ

จนกระทั่งปี พ.ศ.2499 รัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม มีการยกเลิกกฎหมายที่ว่าด้วยการร่วมประเวณีผิดธรรมชาติมนุษย์ไป เพราะเห็นว่าเป็นเรื่องสมควรใจนิยมของบุคคล หมายถึงว่า มีพัฒนาการในการยอมรับสิ่งเหล่านี้มากขึ้น

●วิปริตผิดเพศ ในปี 2015?

คำว่า วิปริตผิดเพศ มันมาจากความเชื่อที่ว่า ความไม่วิปริต แปลว่าผู้ชายกับผู้หญิงต้องคู่กันเท่านั้น สิ่งที่ถูกแล้วทำให้เกิดการเจริญพันธุ์คือสิ่งที่ปกติ แต่เพศสัมพันธ์ที่ไม่นำไปสู่การสืบพันธุ์เป็นสิ่งที่วิปริต เป็นสิ่งประหลาดไป มันเป็นสำนึกแบบนั้น

แต่ในยุคที่วิวัฒนาการทางการแพทย์ก้าวหน้าจนเราสามารถควบคุมการคุมกำเนิดได้ เพศสัมพันธ์ไม่จำเป็นต้องมีเพื่อการเจริญพันธุ์อีกต่อไปก็ได้ เพราะอันที่จริงเพศสัมพันธ์มันก็เพื่อการหลั่งสเปิร์ม แลกเปลี่ยน เพื่อการชื้อขาย หรือเพื่อสถาปนาอำนาจ มันก็ทำให้เห็นมาตั้งนานแล้วว่า มันไม่ได้มีไว้เพื่อแค่สืบพันธุ์เท่านั้น ยิ่งวันนี้มีการแพทย์ขนาดนี้เพศสัมพันธ์จะถูกรังเกียจกว่าเดิมก็ได้ ไม่ใช่เรื่องผิด

●อาจจะกล่าวว่าปล่อยให้รักเพศเดียวกันแล้วสูญพันธุ์?

ปรีดี พนมยงค์ คิดอย่างนั้น ปรีดีเคยพูดถึงในหนังสือประชาธิปไตยและรัฐธรรมนูญ โดยมองว่าทำให้บ้านเมืองล่มจม เป็นเสรีภาพที่เกินลิมิตมากเกินไป ซึ่งก็ต้องเข้าใจสำนึกของคนในยุคนั้น ไม่แปลกที่จะคิดแบบนี้

แต่ในเมื่อวิวัฒนาการของสังคมมันเติบโตขึ้นมาเรื่อยๆ สิ่งเหล่านี้ก็จะสลายไปแล้ว

การยอมรับในความหลากหลาย ยอมรับสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกทางความรักและเพศวิถี มันเป็นเรื่องที่ควรยอมรับได้มากขึ้นเรื่อยๆ

●การใช้คำนี้ สะท้อนอะไร?

มันก็สะท้อนว่า สังคมยังเชื่อว่า การรักเพศเดียวกันมันยังผิดธรรมชาติ ผิดธรรมชาติของมนุษย์อยู่ ทั้งที่จริงความหมายของธรรมชาติมันเปลี่ยนแปลงไปเรื่อย

สมัยหนึ่งบอกว่าโลกแบน สมัยนี้บอกว่าโลกกลม กระทั่งธรรมชาติสุริยจักรวาล ดาวพลูโตเอง เดียวก็เข้า ออกๆ จากระบบสุริยจักรวาล

ฉะนั้น การนิยามธรรมชาติมันเปลี่ยนแปลงไปตามบริบท ตามประวัติศาสตร์ตามสถานที่ด้วย

การนิยามธรรมชาติหลากหลายเหลือเกินแต่เราชอบคิดว่า อะไรที่เป็นธรรมชาติมันจริงแท้แน่นอนเปลี่ยนแปลงไม่ได้ อยู่ถาวรไปเลยทั้งที่ธรรมชาติมันเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

ถามว่าสื่อไทยใจกว้างไหมกับเรื่องเพศ มันขึ้นอยู่กับว่า ความหลากหลายทางเพศมันมาในรูปแบบใด มันมาในฐานะการตลาด การค้าหรือเปล่า เราอาจจะเห็นว่า ฟังก์ชันในความหลากหลายทางเพศมันมักจะออกมาในรูปแบบของความตลกผ่านสื่อ เพราะทันทีที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเคลื่อนไหว เรียกร้องสิทธิจะถูกมองว่าเอากันแล้ว อีพวกนี้ อยู่เฉยๆ ก็ดีแล้ว

และสำหรับกลุ่ม LGBT ก็มีความหลากหลายในตัวเองอยู่เหมือนกัน บางคนก็คิดว่า เขาให้เรามาที่ยืนกับบุญเท่าไรแล้ว เพราะมันอยู่เฉยๆ ก็ดี บางคนก็คิดว่าเป็นกรรมเวรแต่แรก และเมื่อคิดแบบนั้นก็ชอบธรรมอยู่แล้วที่เราจะอยู่ในสถานะที่มันต่ำ

จะบอกว่าการลงข้อความแบบนี้ในสื่อสะท้อนให้เห็นว่า สังคมมีความเหลื่อมล้ำทางเพศชัดเจน มีการดูถูกดูแคลน

แต่สิ่งที่น่ากลัวกว่าการเหยียดเพศ เหยียดความหลากหลายทางเพศ คือมันถูกผลิตซ้ำ จนรู้สึกเป็นเรื่องปกติ เรื่องนี้เป็นสิ่งที่กลุ่มคนเคลื่อนไหวทางเพศไม่พอผลิตซ้ำตาม สมควรที่จะร่วมเคลื่อนไหวกับกระบวนการแก้ไขค่าเหล่านี้ ทุกวันนี้ในการเคลื่อนไหวเพื่อความเท่าเทียมทางเพศ ปรากฏว่า คนเคลื่อนไหวก็จะมักมี LGBT เท่านั้นเอง ผู้หญิงผู้ชายไม่ค่อยอยากมาร่วมด้วยเพราะรู้สึกตัวเองไม่ได้ถูกกระทบ แต่ก็ไม่ได้ผิดใจ คนถูกกระทบก็ต้องมีอะไรบางอย่างในการเคลื่อนไหวอยู่แล้ว

●ใช้คำว่าเพศที่ 3 ถูกไหม?

(หัวเราะ) คือจริงๆ คำว่า “เพศที่ 3” ก็เท่ากับมีการจัดลำดับ แบ่งชัดเจนว่าอะไร เป็นที่ 1, 2 และ 3 ในระบบสังคมเราเชื่อว่าเพศที่ 1 คือผู้ชายมาก่อน ทุกวันนี้สังเกตได้ว่า เพศชายและหญิงมันมีความหวาดกลัว กังวลใจในการ

สนทนากับกลุ่ม LGBT กลัวว่ามันจะไปเหยียดเพศหรือไปกดทับความหมายทางเพศหรือเปล่า โดยพยายามจะประดิษฐ์เลือกคำที่ดูสุภาพมากที่สุด

เช่น เพศที่ 3 บ้าง เพศทางเลือกบ้าง ซึ่งคำว่าเพศทางเลือกเป็นคำที่ตั้งขึ้นมาใช้เพื่อยกระดับ ไม่ให้เกิดการดูถูกดูแคลน แต่ในสำนึกของการสร้างคำนี้มันแปลว่า เพศนี้คือทางเลือกจากทางเลือกหลัก

ความเป็นหลักของมันยังดำรงอยู่ เหมือนวิชาเลือกกับวิชาหลัก มันยังมีความแตกต่างที่ยังไม่เท่าเทียมของมัน

ความจริงคำว่ากะเทยแต่แรกมันไม่ได้เป็นคำเหยียดนะ เป็นคำที่บอกว่าเพศนั้นน่กำกวม คลุมเครืออยู่ ยังไม่สามารถชี้ได้ว่าเพศไหน แต่ถูกใช้เป็นคำตำหนิหรือเชิงดูถูกที่หลัง

●สำหรับคุณคำไหน ที่ยอมรับได้มากที่สุด?

มันขึ้นอยู่กับสำนึกในการเรียกถ้าเพื่อนเราเรียกอีตุ๊ด มันก็อยู่กันได้ แต่บางคนไม่สนิทกันมาเรียกไอ้ผู้ชาย มาในท่าที่ล้อเลียน เฮฮาเฮฮา ก็ไม่โอเค มันขึ้นอยู่กับสำนึกในการใช้มากกว่า คำไม่เกี้ยว พุดแบบนี้ไม่ได้หมายถึงคำว่า “ปริศนาพิศมัย” นะ เพราะคำนี้มีคำเหยียดอยู่ในตัวมัน มันยยะที่เหยียดอยู่แล้ว เป็นคำคำในตัว เหมือนกับเราเรียกเพื่อนว่า เฮ้ย สัวส์ดี ไอ้ชาดิหม_ (หัวเราะ)

แต่ก็มีการถกเถียงมาตลอด แม้กระทั่งคำว่า “กะเทย” เอง ก็มีการพูดกันว่า ยกเลิกดีไหม เลี่ยงไปเป็น “สาวประเภทสอง” “ผู้หญิงข้ามเพศ” บ้าง แต่บางคนก็บอกว่า เรียกกะเทยเถอะ ! ดีแล้ว

คือบางคนอาจจะไม่รู้สึกรู้ว่าคำนั้นเป็นคำเหยียด ขณะที่บางคนรู้สึก มันขึ้นอยู่กับผู้พูดด้วย

●วิวัฒนาการเรื่อง “เพศ” ในประเทศไทย

การเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มเกย์ ในประเทศไทยโดยมากจะเป็นเรื่องสิทธิ เสรีภาพ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการกดขี่ไปมากกว่านี้ อย่างเช่น พ.ร.บ.คู่ชีวิต ที่เริ่มมีการพูดถึงการแต่งงานของคนเพศเดียวกัน รวมไปถึงเรื่อง สด.43 สด.5 สด.9 ของทางทหารที่ไม่ให้มีการอธิบายว่าเป็นโรคจิตด้าวร ไม่ให้มีการตีตราพวกเขาว่าเป็นโรคภัยไข้เจ็บ มีการเคลื่อนไหวตลอดเวลาในเรื่องสิทธิ เป็นอย่างมาก ซึ่งคนรุ่นหลังๆ ก็จะได้บุญจากการจากคนที่เคลื่อนไหวในเรื่องนี้

เพราะสมัยแต่ก่อนครู กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ก็ยังไม่สามารถที่จะเป็นได้ แต่ตอนนี้สามารถที่จะเป็นได้แล้ว

แต่ถึงอย่างไร การแก้ไขการพัฒนาที่เป็นอยู่ ก็ไม่ได้หมายความว่าไม่มีสิ่งเหล่านี้แล้ว “ความหลากหลายทางเพศ” จะเป็นสิ่งที่ยอมรับได้ในประเทศไทย เพราะแม้กระทั่งในสภาเองแม้ว่าจะมีผู้หญิงแล้ว แต่ก็ยังเป็นวัฒนธรรมที่ผู้ชายจะต้องเป็นใหญ่อยู่ แม้ว่าเราจะเคยมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้หญิงแล้ว แต่การเมืองไทยก็ไม่ได้ให้การยอมรับผู้หญิงเท่ากับผู้ชาย การเคลื่อนไหวทางการเมืองที่ผ่านมาของไทยก็มักจะมีการโจมตี การด่าทอบุคคลทางการเมืองต่างๆ เรื่องเพศ คนที่ออกมาเคลื่อนไหวทางการเมืองมักจะโดนด่าด้วยเรื่องรสนิยมทางเพศ มากกว่าเรื่องอื่นซึ่งเป็นเรื่องที่แปลก

รวมไปถึงการด่าว่า ที่มักจะด่าหากถูกกระทำ ถูกทะเลาะทวง ถูกสอดใส่ นั่นคือสำนึกที่ว่าผู้ชายต้องเป็นฝ่ายที่กระทำ ไม่ใช่เป็นฝ่ายที่โดนเขาสอดใส่ เป็นการเอาสังคมเป็นศูนย์กลาง เป็นสำนึกที่ว่าชายเป็นใหญ่

อย่างวาทกรรมและสำนึกที่ว่า “ชายใดที่ได้ชายจะเป็นยอดชาย” แต่ในขณะที่ผู้ชายที่ถูกผู้ชายสอดใส่กลับถูกค่อนขอดว่า สูญเสียความเป็นชาย นี่คือสำนึกในการสอดใส่ที่ถูกนิยามไว้

●หลายคนเห็นว่า กลุ่ม LGBT เป็นกลุ่มเสี่ยงของโรค?

ช่วงเวลาหนึ่ง ปี 1980 มีโรคเอดส์ระบาด คนก็กลัวโรคนี้นักจนพยายามจัดระเบียบเรื่องเพศ ไม่ไปชู้กัน ไม่นอกใจภรรยา การสร้างศีลธรรมแบบนี้ทำให้เพศวิถีที่นอกสถาบันครอบครัวเป็นสิ่งผิดบาป เป็นภัย เป็นแหล่งเพาะเชื้อ ทั้งที่ก่อนหน้านี้ในปี 1970 มีโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ที่ไม่ใช่เอดส์ ทุกคนก็ไปรักษา กามโรคคลินิกอย่างเป็นเรื่องปกติ มันมีความสุขทางเพศ หลงรัยกัน แล้วพอมีเอดส์ก็กลัวกันไปให้เกย์และผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศว่าเป็นคนแพร่เชื้อ

แท้จริงๆ คือ ใครๆ ก็เป็นกันได้

อย่างสภาพอากาศไม่รับบริจาคเลือดจากกลุ่มคนที่มีความหลากหลายทางเพศ เพราะเห็นว่ามีความเสี่ยงในเรื่องพฤติกรรม ซึ่งทำแบบนี้เป็นการเหมารวมมากกว่า มองเป็นแหล่งแพร่เชื้อ สำสอนง่ายกว่า ซึ่งคำว่าสำสอนก็เป็นคำที่เหยียดเหมือนกัน อาจจะมีเพศสัมพันธ์บ่อย สุ่มเสี่ยงจะติดเชื้อ คือมันก็ไม่เกียวกักับเพศ มันเกี่ยวกับพฤติกรรมปัจเจกบุคคลมากกว่า มันเป็นการตีตราไปแล้ว

●ศาสนากับความหลากหลายทางเพศ

ไม่ได้ว่านะ แต่ทุกศาสนาสาгал ผู้ชายรักต่างเพศเป็นคนกำหนดหมดเลย แต่ไม่ได้หมายความว่าผู้ชายรักต่างเพศที่เป็นศาสนาหรือถูกทำให้เป็นศาสนาไปแล้วจะไม่เข้าใจความหมายทางเพศนะ อย่างพระพุทธเจ้าเองก็กำหนดเรื่องบ้นเพาะภัก ซึ่งบ้นเพาะภักบางทีก็ผูกโยงไปเรื่องอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ ช้างขึ้นช้างแรมด้วย คือสังคมมันวิวัฒนาการขึ้นมาเรื่อยๆ เราไม่มีศาสนาด้วยซ้ำ ศาสนานี้จะนิยามกฎระเบียบต่างๆ ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เปลี่ยนแปลงไป พอพระพุทธเจ้าถึงนิพพานก็จบ แล้วพระพุทธเจ้ามีชีวิตอยู่เมื่อ 3,000 ปีที่แล้ว ยังไม่มีไฟฟ้า ดวงยางอนามัย ไฟฟ้าเลย แล้วจะเอากฎในสังคมแบบนั้นมาใช้ตอนนั้นก็ไม่มีใครใช้ไหม

ดูบันทึกศาสนาหลากหลายไหม (หัวเราะ)

●เรื่องคำนำหน้า นาย นาง นางสาว ใน น.ส.พ. ยกเลิกดีไหม?

มันคือการพยายามนำเสนอ Fact ข้อเท็จจริง ต้องขึ้นอยู่กับคนที่ตกเป็นข่าว บางครั้งมันเกิดความกังวลใจบางอย่างว่าจะใช้คำไหนกับใครดี สุดท้ายแล้วมันจะกลายเป็นว่า เกย์ กะเทย เลสเบี้ยน จะกลายเป็นอภิสิทธิ์ชนมากกว่าชายหญิง

สำหรับข่าว เวลาสัมภาษณ์คนผมขาว รูปร่างหน้าตาเป็นผู้หญิง แต่ต้องเขียนว่าเป็น “นาย” คือตอนนี้สังคมกำลังไปกังวลกับเรื่องเพศมากเกินไป คือการไประบุตัวตนของคนด้วยเรื่องเพศ นั่นเพราะเรากำลังไปสนใจเรื่องเพศ มองอีกด้านหนึ่งพื้นฐานของการเขียนข่าวคือ ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไร แต่ทำไมเรื่องเพศกลับเป็นอัตลักษณ์เด่นๆ ในการดำเนินเรื่องในการนำเสนอ เช่นเดียวกับวัย ไม่พว่จะเป็นวัยโจ๋ หรือ วัยรุ่น

มันมีการยกอัตลักษณ์บางอย่างของคนนั้นขึ้นมาเพื่อไปกลบอัตลักษณ์อื่นๆ เสมอในการเขียนข่าว เราไม่บอกชื่อ แต่เราจะบอกเพศสภาพ เพศวิถี หรืออัตลักษณ์ บางครั้งแค่เขียนชื่อก็น่าจะเพียงพอแล้วไม่ใช่หรือ? นั่นเป็นคำถาม..

นักข่าวไม่ควรสถาปนาตัวเองเป็นตำรวจศีลธรรมที่ถูกฝึกเองมากกว่าเสนอความจริงของเหตุการณ์นั้น ทั้งที่ความจริงมันอาจจะไม่ใช่หน้าที่ของสื่อ ควรจะเป็นของคนที่ไม่เสแสร้ง เป็นคนวินิจฉัยเอาเองตามอัตวิสัยของเขา ไม่ใช่ให้นักข่าวหรือคนเขียนข่าวมาชี้ ว่าได้นี่ละยา ได้นี่บริด

วรรณโชค ไชยสะอาด
สรวิศ รุ่งเลิศมณีพงศ์

จาก ‘นักเขียน-นักอ่าน’ สู่ ‘ครูมหาวิทยาลัย’ สิทธิ และศักดิ์ บนสถานะอาจารย์

นอกจากการเป็นนักเขียน นักอ่านแล้ว อีกอาชีพหนึ่งของชานันท์ คือ การเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยครีครินทร์โรดม ประสานมิตร วิชาชาติพันธุ์และตัวแทนในสื่อดิจิทัลมีเดีย วิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสารสังคม พัฒนาจากภาพลักษณ์อาจารย์หน้าใสและยังดูวัยรุ่น อายุ 30 ปี ดูไม่ห่างกันมากกับนิสิตนักศึกษาปี 4 ที่เขาสอนอยู่ ชานันท์ยังเชื่อมั่นเรื่องความเท่าเทียมไม่เปลี่ยนแปลงอยู่ในฐานะอาจารย์

“ผมไม่เชื่อว่าความเป็นครูมันศักดิ์สิทธิ์ หรือยิ่งใหญ่ ประเสริฐขนาดนั้น”

คำตอบของอาจารย์-นักเขียนหนุ่มนั้นตรงไปตรงมาและเรียบง่าย อาจจะด้วยเพราะเขายึดมั่นและเชื่อในเรื่องของความเสมอภาคมากเป็นทุนเดิมอยู่แล้วก็เป็นได้

“อาชีพอะไรก็ทำไป มีหน้าที่สอนก็สอน มีหน้าที่เรียนก็เรียน ผมบอกนิสิตว่าเราถือว่าเราทำงานร่วมกัน ฉะนั้นหน้าที่สอนก็สอน เธอมีหน้าที่เรียนก็เรียนไป รับผิดชอบหน้าที่ของตัวเอง แต่ไม่มีใครศักดิ์สิทธิ์กว่ากัน”

นั่นทำให้ทุกครั้งที่ได้เห็นอะไรที่ดูจะ “แบ่งเขาแบ่งเรา” ระหว่างความเป็นอาจารย์กับนิสิต ชานันท์จึงออกมาแสดงความไม่เห็นด้วยทุกที “อย่าง

เวลาเห็นห้องน้ำอาจารย์แยกกับนิสิต ก็จะต้องคิดว่าเพื่ออะไร อาชีพครูควรได้สวัสดิการมากกว่านี้ที่ไม่ใช่ห้องน้ำหรือพวงมาลัยประจำปี พานไหว้ครู พานพุ่ม มันตลก”

รวมไปถึงวิธีการพูดคุยระหว่างเจ้าตัวกับลูกศิษย์ที่จนทุกวันนี้เขาก็ยังไม่เข้าใจว่า “เราเดินไปคุยด้วยแล้วเขาจะเฝ้ามองไปนั่งยองๆ กับพื้นที่ทำไม มันมีความศักดิ์สิทธิ์แล้วในทำนอง”

วัดจากภายนอก ชานันท์ก็เป็นชายร่างเล็กที่สดใสร่าเริงและร่าเริงอารมณ์ขัน ซึ่งเขายืนยันว่า แม้จะอยู่ในสถานะอาจารย์แล้ว เขาก็ไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเหล่านั้นตรงไหน เขาก็ยังเป็นเขา ชานันท์ที่อารมณ์ดีและคุยเก่งอยู่เสมอ

“เราก็ไม่ได้มีหน้าที่เปลี่ยนไป เตรียมตัวทำหน้าที่ของเราให้ดีที่สุด” นั่นดูจะเป็นสำนึกในฐานะอาจารย์ของชานันท์ที่เจ้าตัวยึดถือไว้ “แต่ผมก็มีแหละ เด็กที่คุยกันในห้องเรียน เราก็ประสาทไปเหมือนกัน แต่จะไปตำก็ไม่ใช่ เขาไม่รักษาสีผิวเอง ก็ให้เพื่อนในห้องเรียน สังคมของเขาจัดการกันไป”

คำตอบนี้ชวนให้ตั้งคำถามต่อ-ในฐานะอาจารย์แล้ว ใช้หรือไม่ที่มีสิทธิผู้เรียนโดยชอบธรรมอยู่แล้ว

“ไม่รู้ละ ผมว่าเราไม่มีสิทธิไปขี้น้ำเขา หรือครอบงำ กำหนดศีลธรรมอะไรให้ผู้เรียน ผมไม่เชื่อเรื่องแบบนั้น”

แต่ทั้งนี้ นี่ก็เป็นอาชีพที่เขาเลือกแล้วว่าจะเป็น “เราชอบ อยากรสอน นี่เป็นเทอมแรก ครั้งแรกในชีวิตเลยด้วย ตื่นเต้นจริงๆ”

ควบคู่ไปกับตำแหน่งอาจารย์-นักเขียนแล้ว ตัวชานันท์ก็ยังศึกษาต่อด้วยเช่นกัน โดยเขาเป็นนักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งหากมองเส้นทางอนาคตต่อไปแล้ว เขายังตอบได้ไม่ชัดเจนกว่าจะเป็นอะไรต่อไป แต่อาชีพ “ผู้สอน” ก็เป็นหนึ่งในหน้าที่การทำงานที่เขาชอบและอยากเป็นอยู่แล้ว บวกรวมกับการเขียนงานวิชาการต่างๆ นานาลงนิตยสาร

“อย่างตอนนี้กำลังสนใจบทบาทภรรยาของคนในคณะ

ราษฎรว่าเขามีบทบาทอะไรบ้าง เชื่อว่าผู้หญิงน่าจะมียบทบาท แต่ที่ผ่านมาประวัติศาสตร์ไทยไม่ได้เขียนไว้เท่าตัวเอง”

นับเป็นมุมมองหนึ่งของคนที่ทำหน้าที่ “อาจารย์” ในรั้วมหาวิทยาลัยที่ชวนให้คิดไปถึงเสรีภาพและความเท่าเทียมกันได้อย่างน่าสนใจ